

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development Model of Learning and Teaching in Guidance Activity Based on Theory of Multiple Intelligences Theory for Developing Matthayomsuksa 1 Student's Life Skills

เกศสุดา แสนนามวงษ์^{1,*}
Kessuda Sannamwong^{1,*}

ABSTRACT

This research aimed to (1) develop model of learning and teaching in guidance activity based on theory of multiple intelligences and (2) study the model in developing Matthayomsuksa 1 students' life skills. The sample was students in Tedsaban Ban Hua Hin School selected by purposive sampling method. The research was divided into three steps; 1) the development model was synthesizing composition of teaching model, the essence of multiple intelligences theory and associated with parts of learning and teaching in guidance activity model to check and improve the model, 2) the trial of learning and teaching in guidance activity model by constructing, efficient instrument testing and determining the population and sample by using the developing model. It was a comparison assessment of life skills between before and after learning. The experimental student group was taught by model of guidance activity. The research instruments were lesson plans, pre- and post-tests, assessment of life skills and assessment of satisfaction after using teaching model, and 3) evaluation of teaching model in guidance activity was means, standard deviation at a statistical significance level of .01.

The research showed that; 1) In the development of learning and teaching in guidance activity model, there were 4 key parts including the principle, the objectives, the processes and measurement and evaluation of learning and teaching model. This content validity was analyzed by using the index of item-objective congruence showed a value as 0.89. The model is effective and can be used in instruction, 2) the results of trial learning and teaching in guidance activity model showed that; 2.1) in the experimental student group, post-test score was higher than pre-test score at a statistical significance level at .01 and 2.2) in the post-test, experimental student group was higher than control student group at a statistical significance level at .01.

Keywords: Model of Learning and Teaching in Guidance Activity, Theory of Multiple Intelligences, Life Skills

¹ โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110

¹ Tedsaban Ban Hua Hin School, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province 77110, Thailand.

*Corresponding author, e-mail: spv.mod@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทัญญาเป็นฐาน และศึกษาผลการใช้รูปแบบดังกล่าวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลหัวหิน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทัญญาเป็นฐาน โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการสอน การสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีพุทัญญาเป็นฐานและเชื่อมโยงสาระสำคัญที่สังเคราะห์ได้กับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว และตรวจสอบและปรับปรุงแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 2) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทัญญาเป็นฐาน โดยการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คือ เปรียบเทียบผลการประเมินแบบวัดและประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มทดลองเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบความรู้ แบบวัดและประเมินทักษะชีวิต และแบบประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และ 3) การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพุทัญญาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของค่าเฉลี่ย โดยการหาค่าที (Dependent t-test and Independent t-test) ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า 1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพุทัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item -Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 0.89 นับว่าเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้ 2. ผลการทดลองใช้รูปแบบ แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ทฤษฎีพุทัญญา ทักษะชีวิต

บทนำ

กิจกรรมแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตร ซึ่งมีประโยชน์ในการช่วยเหลือ ตลอดจนการพัฒนานักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง รู้จักตั้งเป้าหมายของชีวิต สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำและประกาศใช้แผนพัฒนางานแนะแนว เพื่อพัฒนางานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลรู้จักแสวงหาข้อมูล และใช้ปัญญา

ในการเลือกตัดสินใจหรือแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ โดยจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา (ช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี) คือ ให้รู้จักรับผิดชอบตนเองอย่างดี รู้จักแสวงหาความรู้ข้อมูลและสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างฉลาดและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ผิดง่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2545 : 2-5) ซึ่งการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาจัดไว้ในส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ควรจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว

ทั้งด้านการศึกษา ด้านการงานและอาชีพ ด้านชีวิตและสังคม ดังนั้นกิจกรรมที่จะสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตจึงต้องเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและการออกแบบการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยยังไม่พบการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว และยังไม่อาจสรุปได้ว่าจะมีรูปแบบหรือวิธีการใดที่เหมาะสมที่สุดและอำนวยความสะดวกสูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของแต่ละบุคคลพึงได้รับ จนเกิดเป็นวิถีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน (ประชาธิปถัมภ์) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 149 คน ซึ่งโรงเรียนจัดนักเรียนเข้าเรียนแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน 149 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection) ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 37 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 37 คน เป็นกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐาน 2) แบบทดสอบความรู้ 3) แบบวัดและประเมินทักษะชีวิต และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐาน โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการสอน การสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐานและเชื่อมโยงสาระสำคัญที่สังเคราะห์ได้กับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว และตรวจสอบและปรับปรุงแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

3.2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐาน

3.3 การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพุทฺธิปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบความรู้ ผลการวัดและประเมินทักษะชีวิตของผู้เรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Dependent t-test และ Independent t-test)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมืองศรีประจักษ์สำคัญ 4 ประการได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการจัดการ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.89 ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้ดี ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีส่วนตอนแต่ละขั้นที่มีความสัมพันธ์กัน เริ่มจากการสังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนจากแนวคิดของ นักวิชาการ แล้วใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์สาระแต่ละองค์ประกอบให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากการพัฒนาหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน แล้วเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยได้นำสาระต่างๆ มาสร้างรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แล้วนำรูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และในขั้นสุดท้ายผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้สอนในชั้นเรียนเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งการดำเนินการพัฒนารูปแบบนี้ สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ Joyce และ Weil (2003 : 13) ที่ได้เสนอหลัก

การพัฒนารูปแบบไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนต้องมี ทฤษฎีรองรับเมื่อพัฒนารูปแบบแล้ว ก่อนนำไปใช้จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพิสูจน์ ทดสอบ และทำนายผลได้และมีประสิทธิภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2556 : 221-222) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการแนวคิดหรือความเชื่อ ที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการเรียนสอนนั้นๆ มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในครั้งนี้ เป็นการนำทฤษฎีพหุปัญญามาเป็นฐานในการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยการผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่างๆ ของทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligences) 8 ด้านคือ ภาษา มิตรสัมพันธ์ ร่างกายและการเคลื่อนไหว ดนตรีตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความเข้าใจตนเองมนุษย์สัมพันธ์ และความเข้าใจธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน นั้น อาจมีสาระสำคัญและความเข้มข้นของเนื้อหา พหุปัญญาแต่ละด้านแตกต่างกันเพื่อความเหมาะสมกับเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Thomas Hatch (1997 : 28) ที่ให้ทัศนะว่า “การสร้างแผนการสอนควรเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร และเหมาะสมกับความสามารถที่ แตกต่างกัน รวมทั้งความต้องการของนักเรียนแต่ละคนตาม สภาพอันแท้จริงของการเรียนการสอน ในแผนการสอน

แต่ละแผนครูไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมหรือใช้เทคนิคการสอนให้ครอบคลุมปัญญาทุกๆ ด้านทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสมเหตุสมผลกับเนื้อหาบทเรียน” รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยเน้นฝึกทักษะการปฏิบัติ กระบวนการคิดการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างเสริมทัศนคติที่ดี ความมีน้ำใจ และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม สร้างเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น จึงนับได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้เป็นรูปแบบที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce และ Weil (2003 : 7) ที่สรุปว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ดีจะต้องเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเป็นรูปแบบที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนของผู้เรียนด้วย ส่วน Gagne (อ้างถึงใน พรณี ซูทัยเจนจิต. 2545 : 236) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ที่เสนอไปสู่การจัดการสอนโดยเขียนหนังสือชื่อ “Principle of Instructional Design” ว่าในการจัดการสอนแต่ละบทแต่ละตอนนั้น จะต้องมียุทธประสงค์ ที่แน่ชัด ซึ่งเป็นยุทธประสงค์เชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมที่จะให้เด็กแสดงออกนั้น สามารถแบ่งออกได้อย่างกว้างๆ เป็น 5 อย่างด้วยกัน คือ ทักษะทางด้านสติปัญญา ยุทธศาสตร์ในการรู้คิด การเรียนรู้สารสนเทศทางวาจา การเรียนรู้ทักษะทางการเคลื่อนไหวและเจตคติ นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นยังสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์และรักการออกกำลังกาย

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ด้านความรู้ กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการที่นักเรียน ได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยมีกระบวนการของปัญญาด้านภาษา ร่างกายและการเคลื่อนไหว ตรรกะ/คณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ และความเข้าใจธรรมชาติ มาผสมผสานกันโดยจัดอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆ อย่างประสานสัมพันธ์กันระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองทำให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจในหลักการ เหตุผล การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการเรียนกิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าใจ การรู้จักตีความ การอธิบาย การแปลหรือการคาดคะเนต่างๆ รู้จักนำสิ่งที่รู้และเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงๆ ได้ จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางสติปัญญาได้ ดังเช่น กิ่งแก้ว อาริรักษ์ และคณะ (2548 : 86-90) ที่กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ไว้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ได้แสดงความรู้สึกรับรู้ของตนเองต่อการทำกิจกรรม ได้ตอบคำถามที่ได้รับจากประสบการณ์การเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สรุปได้เอง และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริงนั้น สามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเชาวน์ปัญญาและพัฒนาศักยภาพของความสามารถของนักเรียนหลายด้านอย่างสมดุลและสามารถนำศักยภาพไปใช้ในการแก้ปัญหาาร่วมกันได้

2.2 ด้านทักษะชีวิตกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะชีวิตก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยมีกระบวนการของพหุปัญญาแต่ละด้านเช่น ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการเข้าใจตนเอง ผลผสมผสานกันอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งการปรับตัวและการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย สิ่งต่างๆ เหล่านี้นักเรียนได้รับการฝึกฝนเรียนรู้ จากการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นและต่อไปจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การฝึกการเป็นผู้ฟังและผู้ตาม หรือการเลือกหัวหน้าทีม การทำงานเป็นทีมเป็นกลุ่ม ทำให้ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีความสามัคคีและรับผิดชอบร่วมกัน เป็นต้น รูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นนี้จึงเปรียบเสมือนห้องทดลองปฏิบัติการทางพฤติกรรมของนักเรียน สิ่งที่ต้องเน้นก็คือ พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและ เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัวช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม โดยส่งผลต่อการเรียนรู้ทางด้านอื่นๆ ด้วย จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียด และสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ จิรกรณ ศิริประเสริฐ (2543 : 13) กล่าวว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะทางสังคม คือ บุคคลที่ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น มีบุคลิกลักษณะที่ดีและมีน้ำใจนักกีฬา สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ทางหนึ่งโดยการเล่นกีฬาที่เป็นทีม หรือการทำกิจกรรมที่

เป็นกลุ่ม ในสถานการณ์ของการเล่นต้องมีการวางกฎกติกาให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามในแง่ของความซื่อสัตย์ ไม่หลอกลวง มีความยุติธรรมสำหรับทุกคน ตระหนักถึงสิทธิของผู้อื่น สิ่งที่ได้จากการเล่นเหล่านี้จะช่วยให้เด็กได้รับพฤติกรรม ทางสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นการฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย เช่นเดียวกับ คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544 : 102) ยังได้กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุขต้องคำนึงถึงระเบียบวินัย ในชั้นเรียนด้วยการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน มีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัยกับตนเองนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะทำให้คนๆ นั้น ประสบความสำเร็จในชีวิต การเรียนรู้ก็จะดีขึ้นด้วย นอกจากนี้ Hastie (2006 : 10) ยังได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ด้านอารมณ์ว่าเด็กๆ จะแสดงความสามารถอย่างต่อเนื่องในการเรียนรู้สิ่งใหม่ซึ่งช่วงเวลาที่ได้ประสบความสำเร็จจากการแสดงความสามารถนั้น เขาหรือเธอจะได้รับประโยชน์ด้านอารมณ์เพราะว่าจะเพิ่มความรู้สึกของการนับถือตนเอง กิจกรรมทางกายเหล่านี้จะมีผลกระทบในทางบวกด้านจิตวิทยาของเด็กให้ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น การให้เด็กออกมาสาดิกิจกรรมจะทำให้ระดับของการนับถือตนเองและความคิดของตนเองสูงขึ้น ระดับความวิตกกังวลและความเครียดก็จะลดลง

2.3 ด้านความพึงพอใจกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยด้านความพึงพอใจ โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงขึ้นทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยมีกระบวนการของปัญญา ด้านภาษา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี และด้านมิติสัมพันธ์ ผลผสมผสานกันจัดอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนและแบบฝึกทักษะชีวิตต่างๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ รู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียดและสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนาถ พ่วงสุวรรณ (อ้างถึงใน บุญญาภรณ์ สินบุญ. 2541 : 15) ที่กล่าวถึงหลักการสร้างและวางแผนการสร้าง

แบบฝึกหัด ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกหัดควรมีเนื้อหาวิชาเลือกเนื้อหา ต่าง ๆ ที่เหมาะสมบรรจุในแบบฝึกหัดให้ครบตามที่กำหนดไว้ และงานวิจัยของสมบัติ กาญจนารักษ์ (2545 : 35) ที่เสนอแนะขั้นตอนการวางแผนเพื่อสร้างแบบฝึกหัดการออกแบบแบบฝึกหัดสำหรับการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนด้านเนื้อหา เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้างต้น ครูผู้สอนควรออกแบบการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนได้ความคิดรวบยอดตามความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพตตี้ (Pretty.1963: 469-472) ที่กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึกหัดเป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะเป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระครูได้มากเพราะแบบฝึกหัดเป็นส่วนที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ และมีระเบียบ แบบฝึกหัดเป็นส่วนเสริมทักษะในการใช้ภาษา แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กในการฝึกฝนทักษะทางการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัย การส่งเสริมและการเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ควรมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาให้เข้าใจแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นฐานให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ สถานการณ์ และข้อจำกัดต่างๆ เพราะคงไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด และใช้ได้เสมอกับทุกสถานการณ์

1.2 ควรมีการจัดเตรียมความพร้อมทุกด้านในด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมที่จะนำรูปแบบมาใช้หรือนำมาปรับใช้โดยเฉพาะในเรื่องการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน และการปรับปรุงรูปแบบประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

1.3 ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ประยุกต์ความคิดรวบยอดของหลักการของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดให้สอดคล้องกับสภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความสามารถ วัย ความสนใจ และระดับชั้นของนักเรียนด้วย

1.4 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อความสนุกสนาน มีความท้าทายเหมาะสม กับความรู้สึกของนักเรียนและมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อช่วยพัฒนาทักษะชีวิต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆต่อไป เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

2.2 ควรจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแต่ละด้านของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิ่งแก้ว อารักษ์ และคณะ. (2548). **การจัดการความรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย**. กรุงเทพฯ : เมธีปัส. จิรกรณ์ ศิริประเสริฐ. (2543). **ทักษะและเทคนิคการสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญญาภรณ์ สิ้นบุญ. (2541). **การส่งเสริมการเขียนภาพยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรณี ชูทัยเจนจิต. (2545). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เสริมสินพรเพรสส์เท็ม.

ตันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ. (2544). **การเรียนรู้
อย่างมีความสุข : สารเคมีในสมองกับความสุข
และการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : โฉมดี.

สภากาการศึกษา. (2556). "รายงานพิเศษ "สภากาการศึกษา
ชุด 4 ข้อเสนอทำอย่างไรให้นักเรียนไทยมีคะแนน
PISA สูงขึ้น", ใน **วารสารการศึกษาไทย**. 10(98) :
10-12.

สมบัติ กาญจนารักษ์วงศ์. (2548). **เคล็ดลับ : วิธีคิดและ
สร้างนวัตกรรมสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ :
ธารอักษร.

Hastie, T. Tibshirani, R. and Friedman, J. (2001).
**The elements of statistical learning: Data
mining, inference and prediction**. Berlin :
Springer .

Joyce, B. R., and Weil, M. (2000). **Models of
Teaching**. 6th ed. Massachusetts: Allyn & Bacon.

Petty, Green. (1963). "Language Workbooks and
Practice Materials." **Development Language
Skills in Elementary School**. New York : Allyn
and Bacon.

Thomas, David C. and Inkson, Kerr. (2003). **Cultural
intelligence: People skills for global business**.
San Francisco : Berrett-Koehler.